

Borba

Maribor, 8. septembra 1933

Leto I.

Posamezna številka Din 1.50 // Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6.—, za inozemstvo Din 10.— // Uredništvo in uprava: Gregorčičeva ul. 26
Telefon 29-70 // Poštni čekovni račun 15.546 // Izhaja vsak petek // Oglasi po tarifi

Štev. 15

Nacionalisti v Ptujju: „Zbor!“

V nedeljo 10. septembra bo minilo 25 let, ko je nahujkana nemčurska drhal pod vodstvom odpadnikov našega naroda napadla Cirilmetodarje, ki so zborovali v Ptujju, ko je pretepala in kamenjala naše borce za pravice in svobodo našega naroda. Takrat je podivjana drhal oborožena s palicami in kamenjem navalila tudi na Narodni dom, na slovenski hram in ga opustošila. Z gorjačami, kamenjem in gnilimi jajci je sprejel takratni Ptuj skupščinarje. Nemčurske tolpe so jih pozdravile z žvižganjem in tuljenjem svoje „Die Wacht am Rhein“ ter jim zaprle dohod v mesto. In vse to so počenjale pod zaščito takratnih varnostnih oblastev, ki se bile napram njim skrajno tolerantne, slovenske skupščinarje pa so zapirale in jih tirale pred sodnike.

Letos je poteklo 25. leto odkar je razprostrl Sokol svoje peruti nad starodavnim slovenskim Ptujem, kjer je do našega osvobojenja pod težko pestjo sovražnikov in narodnih odpadnikov vzgajal po Tyrševem evangeliju neustrašne, krepke in značajne, domovini zveste nacionaliste. V nedeljo 10. septembra slavi ptujski Sokol 25 letnico svojega obstoja, svojega neumornega in požrtvovalnega dela. Ustanovitev Sokola je bila takratnim oblastem in nemčurjem kamen spotike in so radi tega nahujskali svoje tolpe ter vsekali slovenskemu narodu rano, ki je krvavela dolgih deset let.

Oboje, živ spomin na „juriš“ nahujskane tolpe na skupščinarje in 25. obletnica ustanovitve Sokola je združeno v proslavi septemberskih dogodkov, ki bo v nedeljo 10. septembra v Ptujju. Nacionalisti, naša sveta dolžnost je, da se te proslave udeležimo vsi do zadnjega! Na ta dan pred 25. leti je završalo po vsem slovanskem Jugu, takrat je dal Ptuj signal za nacionalno revolucijo, ki nam je že po desetih letih prinesla zmago in zedinjenje in svobodo. Naša zmaga pa še ni popolna! Nacionalisti, poklicani smo in naša dolžnost je, da to zmago dobojujemo! V nedeljo 10. septembra ob 10. uri je naš zbor na Tyrševem trgu v Ptujju! Ptuj nas kliče! Ne kliče pa nas na pomoč, kliče nas, da pridemo vsi in manifestiramo za naše pravice, da dokažemo, da smo na straži in da ne bomo več dopustili, da bi še kdo sramotil in blatil našo zemljo, naš jezik, našo pesem, našo slovensko molitev! Kdor bo skušal motiti naše pravice, kdor bo hotel osvojiti ped naše svete zemlje, bo moral gaziti v naši krvi preko naših trupel. V Ptujju se bomo v nedeljo zbrali vsi in ne bomo vračali hudega s hudim. Hočemo dati samo signal, kakor ga je dal Ptuj pred 25. leti. Nacionalisti, Ptuj vas kliče, odzovite se njegovemu klicu!

Povelje

Okrožni komandant viteških sekcij NO v Mariboru ukazuje vsem četnim komandirjem in vodnikom, da nemudoma pozovejo svoje četnike k udeležbi proslave septemberskih dogodkov, ki bo 10. t. m. v Ptujju. Četni komandirji in vodniki z levega mariborskega brega in iz Studencev, s Tezna in Pobrežja ter iz Radvanja se morajo javiti okrožnemu komandantu v nedeljo jutraj ob 5. uri na glavnem kolodvoru v Mariboru, odkoder se odpeljemo z osebnim vlakom ob 5.39. Četni komandirji in četniki, ki bodo vstopili v Hočah, Slivnici, Račah in na Pragerskem, se morajo takoj po vstopu v vlak javiti okrožnemu komandantu. Na Pragerskem se združimo s četaši, ki se pripeljejo iz Ljubljane in od drugod. Vsi četniki morajo izstopiti na postajališču Hajdina, kjer dobe komandirji in vodniki nadaljnja navodila. Udeležba pri ptujskih proslavah na glavni dan, v nedeljo 10. t. m., je strogo obvezna za vse čete in vode. Zdravo!

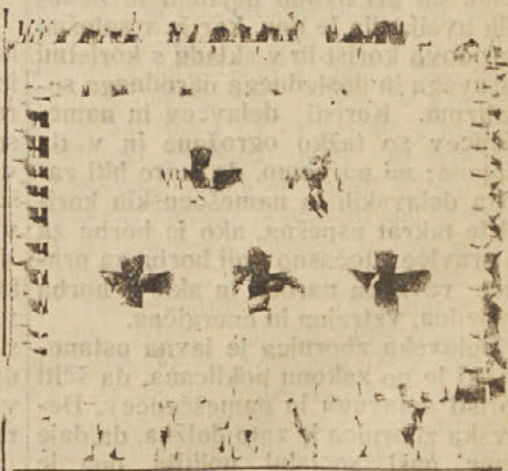
OKROŽNA KOMANDA VITEŠKIH SEKCIJ
NARODNE ODBRANE V MARIBORU.

Iz naše uprave

V zadnjem času je naša uprava prejela več pritožb od svojih naročnikov, da ne prejema redno lista. Na vse te pritožbe more odgovoriti samo, da skrbno gleda na to, da sleherni, ki list naroči, dobi že prvo številko, stariim naročnikom pa ga redno pošilja in je v tem pogledu ne zadene absolutno nobena krivda. Nešteto pa je primerov, ko dobi uprava list vrnjen z opazko »nepoznan«, »je odpotoval«, »ne sprejemem«, čeprav je naslov točen in list naročen, v nekaterih primerih le da ni točna hišna številka. Dogodilo se je že, da na Teznu kar po več naročnikov hkratu ni dobilo lista, čeprav je bil ekspediran. Uprava »Borbe« prosi vse naročnike, da ji takoj sporoče, če ne dobivajo lista, obenem pa se naj pritožijo pri pristojnih poštinih uradih.

Našim naročnikom

Zadnji številki našega glasila smo priložili poštne položnice s prošnjo, naj nam nakažejo naročnino za tekoči mesec in s prošnjo na tiste, ki so z

naročnino v zaostanku, da nam jo zanesljivo poravnajo. Ponovno prosimo vse naročnike, da nam naročnino redno nakazujejo, ali pa jo plačajo v naši upravi, v Gregorčičevi ulici št. 26 (pritličje, levo), med uradnimi urami od 8. do 12. in od 15. do 18. vsaki dan, izvzemši nedelje in praznika ter sobote popoldne. »Borba« živi izključno od naročnine in nima nobenih skrivnih tiskovnih fondov, kar naj blagovoljijo upoštevati vsi njeni naročniki in prijatelji. — Uprava »BORBE«.

Izstreljena puščica ...

Današnji človek, in če je še iskren nacionalist, se ne more nikakor vživeti v današnje življenje, ki se vrti okrog njega, podobno nevarnemu vrtincu, ki ga utegne vsak čas pogoltniti. Da nima borba, ki jo vodi iskren nacionalist za popolno očiščenje po našem osvobojenju zaželjenih uspehov, je tudi že marsikateremu nacionalistu jasno in odkrito. Vrabci na strehi že čivkajo, kje je glavna krivda, da se slovenskemu življenju, zlasti na severni meji gode tako očitne krivice.

Kaj bodo porekli tisti, ki so se borili za osvoboditev Maribora, ko bodo zvedeli o poročilu, ki ga je izdalo predstojništvo mariborske mestne policije v zvezi s spremembami pri Prostovoljnem gasilnem in reševalnem društvu v Mariboru. Iskren nacionalist, ki je slišal o tem poročilu predstojništva mestne policije, si te zadeve, ki je kakor izstreljena puščica nad glavami nacionalistov, ne more predstavljati drugače, kakor da policijsko predstojništvo o stvari ni bilo točno informirano.

V tem poročilu je dalo predstojništvo mariborski požarni brambli približno takole spričevalo: Prostovoljno gasilno društvo v Mariboru šteje 51 članov, od katerih je 31 Slovencev in 20 Nemcev. Pod sedanjim vodstvom deluje društvo zelo uspešno in je med društvenimi člani stroga disciplina kljub temu, da so v društvu

Slovenci in Nemci, med katerimi ni nikdar preprirov in nespornostij. Društvo si je nabavilo v času svojega obstoja najmodernejšo gasilno in reševalno orodje, ki je vredno okrog tri milijone dinarjev. Za vzdrževanje potrebuje društvo na leto okrog 400.000 dinarjev, ki si jih preskrbi s prireditvijo raznih vesellic in tombol ter s podporo privatnikov, tako, da mestna občina mariborska, ki prispeva društvu na leto 50.000 dinarjev, s svojim prispevkom za to ustanovo ni preveč obremenjena. V avgustu leta 1931 je društvo proslavilo 60-letnico svojega obstoja in je bila ob tej priliki blagoslovljena tudi najmodernejša »Magirus« lešstva, vredna okrog 400.000 dinarjev, ki jih je društvo nabralo samo s požrtvovalnim nabiranjem milodarov in prispevki med ljudstvom. Radi marljivega sodelovanja pri raznih požarnih nesrečah, so bili odlikovani leta 1932 z redom sv. Save 4. stopnje: načelnik Ivan Voller, dr. Josip Urbacek in dr. Iv. Schneider. Prostovoljno gasilno društvo uživa radi svojega marljivega in nesebičnega delovanja v splošni javnosti dober sloves.

Delovanje društva je strogo nepolitično in se vodstvo pri izvrševanju društvenih dolžnosti ne ozira na nobene razlike narodnosti in je povsem objektivno. Načelnik Ivan Voller, proti kateremu se je že večkrat intrigiralo se je celo sam podal k merodajnim činiteljem s prošnjo, da

bi ga odstavili kot načelnika društva, na kar pa baje ti činitelji niso pristali z ozirom na to, ker je bil Voller vedno mož na mestu in ker opravlja že dolga leta kot načelnik tega društva izborno svoje dolžnosti in bi ga bilo težko nadomestiti. Predstojništvo mestne policije mariborske je mnenja, da pri Prostovoljnem gasilnem društvu v Mariboru niso potrebne spremembe, ker bi v nasprotnem primeru odpadlo znatno število podpornikov Nemcev, ki bi videli v nenadni spremembi proti njim naperjenost. Podpora slovenskega prebivalstva kot gospodarsko šibkejšega dela bi bila znatno manjša in bi bilo društvo navezano na večje subvencije mestne občine. Drugi vzrok bi bil, da niso v društvu potrebne spremembe, dejstvo, da imajo Nemci v svojih rokah skoro vse tovarne in večje zasebne zgradbe, tako da ni strahu, da bi v primeru vojne društvo pri izvrševanju gasilnih dolžnosti vršilo kako sabotažo. V primeru vojne je pričakovati, da bo Maribor, ker tvorijo Nemci zelo važen gospodarski faktor, prav iz tega razloga manj trpel, ker ga bodo Nemci smatrali za svojega, radi česar sovražnik ne bo imel interesa na uničenju mesta.

Izstreljena puščica nad glavami iskrenih nacionalistov je v živo zadela ... Zdi se nacionalistu kakor bajka, v kateri eni zidajo, drugi pa podirajo.

V boj za pravice dela in naroda

Proglas Narodno-strokovne zveze

Narodno strokovna zveza, v kateri so včlanjeni narodno-zavedni in napredni delavci in nameščenci, obvešča svoje članstvo, narodno-zavedne delavce in nameščence ter vso nacionalno javnost, da so volitve v Delavsko zbornico razpisane in da se vrše v dneh 7. in 8. oktobra.

Volitve so svobodne in tajne. V tem dejstvu je izražena želja, da delavci in nameščenci dobe priliko, da s svojimi glasovi prosto in svobodno izrazijo ne samo svojo sodbo o dosedanjem delovanju Delavske zbornice in o njeni marksistični večini in da povedo svoje mnenje glede bodoče sestave vodstva Delavske zbornice, ampak da z volitvami izrazijo tudi svoje poglede na splošno socialno-politično zakonodajo v državi. Delavci in nameščenci so ponosni na to, da so oni v sedanjem času prvi, ki so poklicani, da dajo izraza svojim nacionalnim stremljenjem in pa težnji, da mora biti zastopstvo Delavske zbornice prežeto globokega narodnega in socialnega čuta, usposobljeno, da pri svojih dejanjih in nehanjih uveljavlja le ono, kar je v splošno narodovo korist in v skladu s koristmi zdravega in doslednega narodnega socializma. Koristi delavcev in nameščencev so težko ogrožene in v tla teptane; mi pa vemo, da more biti zaščita delavskih in nameščenskih koristi le takrat uspešna, ako je borba za te pravice istočasno tudi borba za pravice revnega naroda in ako je borba dosledna, vztrajna in energična.

Delavska zbornica je javna ustanova, ki je po zakonu poklicana, da štiti koristi delavcev in nameščencev. Delavska zbornica je zato dolžna, da daje za naš socialni politiki, ona je pa tudi dolžna, da tej politiki daje dušo in srce, ona mora dati našemu socialnemu življenju živo kri, da krepko udarja po žilah vsega našega javnega življenja. To kri more dati zbornici samo studene, zajet globoko v temeljih ljudstva samega. Marksistični socializem ni sposoben, da bi v smislu najsvetejših ljudskih in narodnih pravic poživljal žile našega gospodarskega in socialnega življenja.

Te sposobnosti tudi nimajo razne druge smeri v delavsko-nameščenskem strokovnem pokretu, ker narodnosti in socialnosti ne postavljajo na prvo toč-

ko svojih programov. Volitve v Delavsko zbornico so zahteva po aktivnejši, doslednejši in po čisti nacionalni socialni politiki, ki zahteva najodločnejšo zaščito vseh socialno šibkih slojev naroda pred zlorabami po domačem in tujem kapitalizmu in po domači in tuji nesocialni miselnosti. V svobodni slovanski državi si moramo postati enakopravni in enakopravni bratje. Kdor te slovenske morale ne osvaja, je nasprotnik nove slovanske, socialno pravičnejše bodočnosti. Novo zastopstvo Delavske zbornice mora nositi obeležje novega jugoslovanstva, ki mora biti nacionalno in socialno skrajno pravično. Delavska zbornica mora postati uvaževan in borben socialno-politični parlament, ki z žele-

zno doslednostjo ruši vse, kar ni udano narodu in državi, o kateri hočemo, da je dobra mati vsem.

Volitve v Delavsko zbornico so sicer v prvi vrsti stanovska stvar delavcev in nameščencev. Delavska zbornica pa je po zakonu pozvana, da vpliva na razvoj našega gospodarskega, socialnega in s tem tudi celotnega narodovega življenja. Zato imajo te volitve širši socialni značaj. Volitve morajo biti zrcalo gledanja delavcev in nameščencev na socialne probleme naroda in države, ki se morajo nedvomno reševati ne čistih ljudskih in narodovih potrebah.

Delavci in nameščenci morajo v svoji borbi za novo Delavsko zbornico uživati naučinkovitejšo moralno pomoč in podporo vse naše narodne, novemu in zdravemu Jugoslovanstvu udane javnosti.

Zdravo! V boj za pravice dela in naroda!

V Ljubljani 3. septembra 1933.

Narodno strokovna zveza.

Delavske zbornice tistim, ki so jih vredni!

Volilna kampanja za volitve v Delavsko zbornico, ki bodo v soboto, 7. in v nedeljo, 8. oktobra, je v polnem razmahu. V boj za Delavsko zbornico so se podale tri strokovne organizacije: Narodno strokovna zveza, krščanski socialci in marksisti. Volitve v Delavsko zbornico so velike gospodarske, socialne in nacionalne važnosti in je z ozirom na to važno tudi vprašanje, kakšne zastopnike bo poslalo delavstvo in nameščentstvo v ta delavski parlament, ki je zastopnik vseh delavskih in nameščenskih interesov.

Na jasnem si mora biti sleherni delavec in delavka, sleherni nameščenec in nameščenska, da je naloga delavske zbornice varovati gospodarske, socialne in kulturne koristi vseh delavcev in nameščencev. To važno institucijo so imeli v svojih rokah doslej marksisti. Dolžnost naša je, da prevzamemo nacionalni delavci in nameščenci to važno institucijo v svoji roke, ker smo se na lastni koži prepričali, kako so gospodarili marksisti v Delavski zbornici in kako so izvajali posamezne odločbe, ki jih navaja zakon o Delavskih zbornicah.

Delavska zbornica poda-

ja poročila, mnenja in predloge pristojnim državnim in samoupravnim organom o ureditvi delovnih razmer med delodajalci in delojemalci. Podaja poročila o vprašanjih delavskega zavarovanja, delavskih stanovanj in o vsem, kar zadeva interese delavcev in nameščencev. Dolžnost Delavske zbornice je, da skrbi za to, da država in razne samoupravne oblasti pravilno izvršujejo veljavne zakone in navedbe, ki se tičejo interesov delovnega ljudstva in da po potrebi pošilja predloge pristojnim oblastem. Delavske zbornice posredujejo prisklepanju kolektivnih pogodb, pri sporih med delodajalci in delojemalci, vodijo statistiko in zbirajo podatke o vprašanjih, ki se tičejo delavcev in nameščencev ter poročajo o svojem delovanju ministrstvu za socialno politiko. Tudi je dolžnost

Delavske zbornice, da vodi evidenco o delavskem strokovnem gibanju, da ustanavlja in organizira po lastni inicijativi ustanove za pospeševanje gospodarskega, socialnega in kulturnega položaja delavcev in nameščencev. Prav tako spadajo pod kompetenco Delavske zbornice vsa posredovanja in intervencije privseh delodajalcih, državnih ustanovah kadarkoli to zahtevajo interesi delavcev in nameščencev.

Delavci in nameščenci, to so v glavnem dolžnosti Delavske zbornice. Vprašamo vas, ali bi bilo mogoče, da bi se našemu delavstvu in nameščentstvu godile take krivice, če bi bili tisti, ki opravljajo in vodijo Delavsko zbornico na svojih mestih, in če bi bili tisti, ki imajo v Delavski zbornici besedo, pravi zastopniki delavstva in nameščentstva spričo dejstva, da morajo državna oblastva vse zakonske načrte in navedbe, ki zadevajo direktno ali indirektno interese delavstva in nameščentstva, pošiljati Delavski zbornici v odobritev, predno se sankcionirajo? Delavci in nameščenci, dobro premislite samo to in prepričali se boste, da bi se vam ne godile take krivice, da bi vas ne izrabljali tuji kapitalisti do skrajnosti, ne pili bi vaše krvi in ne polnili bi si žepov z vašimi žulji, ne bi vas zaničeval in tepal oholi tujerodni nameščenec, nikoli in nikdar bi ne stegoval v pohotnost tujerodni mojster roke po slovenskem dekletu, ki si težko služi svoj kruh v tovarni. Take in še večje krivice morate trpeti samo radi tega, ker nimate v Delavski zbornici svojih in pravih socialno čutečih zastopnikov.

Delavci in nameščenci, pomislite tudi to, da so ljudje, ki vodijo Delavsko zbornico v veliki meri krivi, da je zaposlenih po naših tovarnah in naših obratih toliko tujcev, ki odjedajo našemu brezposelnemu delavstvu in nameščentstvu vsakdanji kruh, da je ono primorano trpeti pomanjkanje in lakoto na lastni in domači zemlji. Delavci in nameščenci, dobro si zapomnite, da je Delavska zbornica kupovala z vašim denarjem marksistične domove, da je bila vedno tolerantna napram vsem tujcem, ki so pri nas zaposleni pod pretvezo, da so nadomestljivi specialisti. Delavci in nameščenci, od vas je odvisno, če bodo taki ljudje še nadalje gospodarili v vašem delavskem parlamentu!

Delavske zbornice tistim, ki so jih vredni. Delavske zbornice morajo priti v roke nacionalnih zastopnikov delavstva in nameščentstva, ker le nacionalno čuteči zastopnik bo delil pošteno pravico, ker mu to narekuje čut ljubezni in spoštovanja do naroda in do vsakega posameznika. Zatorej delavci in nameščenci, vsi do zadnjega v boj za vašo prava!

Popravljamo!

1. Ni res, da psujeva v Mariborski tekstilni tovarni delavce z »blöder Hund«, »verdammter Kerl«, ampak je res, da nikdar nisva rabila in ne rabiva nobene, niti navedene, niti kakšne druge psovke zoper kakšnega jugoslovankega delavca, temveč nastopava napram delavstvu, ki je zaposleno v Mariborski tekstilni tovarni vedno in ob vsaki priliki povsem korektno. Kühnel in Franz Geldner.

2. Ni res, da sem jaz glavni krivec ali sploh krivec ptujskih dogodkov 13. 9. 1908. Jaz sem bil tedaj 13 let star učenec in se sploh nisem nahajal v Ptuju, temveč doma pri svojih starših. Prvič v svojem življenju sem prišel v Ptuj maja 1909, ko sem vstopil kot vajenec k neki tamošnji tvrdki. Ravno tedaj sem dopolnil šele 14 let. Pavel Antolič, trgovski poslovodja pri tvrdki Stiger v Celju.

Širite „BORBO“!

Razglas

o volitvah delegatov Delavske zbornice

Gospod minister socialne politike in narodnega zdravja je razpisal z odlokom z dne 16. avgusta 1933, št. 31.024, volitve delegatov Delavske zbornice v Ljubljani.

Pri teh volitvah imajo aktivno volilno pravico vsi zavarovanci in zavarovanke krajevnih organov Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani ter privatnega društva bolniške blaginje »Merkur« v Zagrebu, razen onih, ki so zavarovani v prvem meznem razredu (vajenci, mladostni delavci) ter vsi zavarovanci in zavarovanke bratovskih skladnic, ako so bili dne 16. avgusta 1933 na teritoriju Delavske zbornice v Ljubljani zaposleni.

Vsak delavec se vodi v imeniku kraja, kjer je bil ta dan zaposlen.

Vsi kraji, ležeči na teritoriju enega zdravstvenega okrožja OUZD v Ljubljani, tvorijo eno volilno okrožje. Pregledi volivnih okrožij bodo nabiti pri vsaki občini na deski za razglase.

Volivni imeniki se bodo sestavili po volivnih okrožjih in razpoložili od 5. do 14. septembra 1933 na občinskem uradu one občine, v kateri ima zdravnik zdravstvenega okrožja OUZD svoj sedež. Izjemoma je sedež volivnega okrožja v zdravstvenem okrožju št. Vid na Dolinskem v Višnji gori, v zdravstvenem okrožju Gorenja vas v Žirih, v zdravstvenem okrožju Predvor v Kokri, v zdravstvenem okrožju Vuženica na Mutli, v zdravstvenem okrožju Lož v Starem trgu.

Kolikor bi volivni imeniki ne mogli biti razgrnjeni na občinskem uradu bo razglašeno na občinski deski, v katerem lokalu na sedežu občine so razgrnjeni.

Vsako krajevno volilno okrožje tvori načeloma redno volišče, ki je v kraju, kjer so bili volivni imeniki razgrnjeni.

Samo v krajevnih volivnih okrožjih Vransko, Podčetrtek, Poljčane, Loče pri Konjicah, Vitanje, Ljubno, Gornji grad, Sv. Peter pod Sv. Gorami, Kozje, Bizeljsko, Lukovica, Motnik, Dobrova, Ig, Pragersko, Sv. Jurij ob Pesnici, Gornja Lendava, Beltinci, Križevci, Cankova, Fara pri Kočevju, Sodražica, Kranjska gora, Planina pri Rakeku, Kostanjevica in Središče ob Dravi bodo sicer volivni imeniki na občinski sedeži volivnega okrožja razgrnjeni, ne bo pa tam rednih volišč. Volivci teh okrožij volijo pisмено pri Glavnem volivnem odboru in morejo zahtevati v to svrhu najkasneje do 2. oktobra 1933 od Glavnega volivnega odbora, da jim pošlje glasovnico na označen nastov. Tudi volivci volivnih okrožij, kjer obstajajo redna volišča, morejo voliti pisмено, ako je njihovo obratovališče najmanj 5 km oddaljeno od njihovega rednega volišča in ako zahtevajo najkasneje do 2. oktobra 1933 od pristojnega krajevnega volivnega odbora, da jim pošlje glasovnico na stanovanje. Ti nad 5 km oddaljeni volivci pa lahko volijo tudi osebno pri svojem rednem krajevnem volišču.

Volivci, ki glasujejo osebno, volijo na obratnih voliščih v soboto 7. oktobra v času, ki ga določi krajevni volivni odbor, na rednih voliščih pa v nedeljo 8. oktobra 1933 med 9. in 17.

Obratna volišča se vpostavijo za volivce, zaposlene v obratih z nad 150 delavci, ako zahteva to najkasneje do 20. septembra pisмено pri Glavnem volivnem odboru starešina delavskih zaupnikov dotičnega obrata ali ena izmed pri Delavski zbornici registriranih strokovnih organizacij.

Predsedniki rednih krajevnih volivnih odborov sprejemajo in oddajajo na pristojno mesto reklamacije za vse okoliš svojega volivnega področja. V

volivnih okrožjih, kjer ni rednih volišč, se vlagajo reklamacije v občinskih uradih, kjer so imeniki razgrnjeni. Občinski uradi jih dostavljajo Glavnemu volivnemu odboru. Najkasneje do 26. septembra sporoče predsedniki rednih krajevnih volišč, ali morejo sodelovati sami tudi pri volivnem aktu na obratnih voliščih svojega področja. Kolikor to ni mogoče, se bodo imenovali za obratna volišča posebni predsedniki in namestniki predsednikov volivnih odborov.

Glasovati se more samo za kandidate, ki jih predložijo stalno ali začasno koalirane delavske odnosno nameščenske organizacije, registrirane pri Delavski zbornici v Ljubljani do 16. sept. 1933.

Na kandidatnih listah splošne (delavske) skupine morajo biti na mestih 1—15 v poljubnem razporedu zastop-

niki sledečih devetih najvažnejših kategorij: rudarji, kovinarji, stavbinci, tekstilna industrija, lesna obrt in industrija, hišna služinčad, oblačilni delavci ter grafični delavci.

Na kandidatnih listah nameščenske skupine morajo biti na mestih 1—7 v poljubnem razporedu zastopniki sledečih petih najvažnejših nameščenskih kategorij: nameščenci industrijskih obratov, trgovskih obratov, denarnih zavodov, rudarskih obratov in drugih svobodnih poklicev (odvetniških pisarn itd.).

Rok za predložitev kandidatnih list se prične 15. septembra in konča 25. septembra 1933.

Kandidatne liste je predložiti po predpisih volivnega reda v pisarni Glavnega volivnega odbora za volitve v Delavsko zbornico v Ljubljani na Starem trgu št. 34, II., levo (Stiški dvorec).

Ljubljana, dne 29. avgusta 1933.

Glavni volivni odbor za volitve v Delavsko zbornico v Ljubljani:

Dr. Ivan Karlin, s. r., predsednik.
Čelešnik Rado, s. r.; Čohal Melhior, s. r.; Juvan Rudolf, s. r.; Kravos Vladimir, s. r.; Lombardo Peter, s. r.

Mariborske tovarne in njihova darežljivost

Ko iko smisla ima industrija za kulturne težnje delavstva

Da je mariborski velekapital nenaklonjen vsaki nacionalni stvari, o tem nismo dvomili nikdar. Kljub temu moramo priznati, da smo pričakovali vsaj trohico razumevanja v zadevah, ki tangirajo kulturo delavstva. Pravkar smo pa ugotovili, da je naši industriji tuje tudi vsako kulturno delovanje in imamo v Mariboru tovarno, ki javno, potem svojega nameščenca izjavlja, da ne pozna nobenih slovenskih društev!! To je znana tovarna Zelenka & Co.!

Ko se je namreč pred dnevi neko kulturno društvo iz naše okolice obrnilo na razne mariborske tovarne s pisмено prošnjo za podporo k zgradbi društvenega doma, se je večina industrijcev prošnji odzvala. Prošnja za pomoč je bila podprta še posebej s tem, da skrbi društvo predvsem za delavce in njihovo dečo, da ni prepuščena sama sebi. Ker gre za interese delavstva lastnih tovarnen, je društvo pričakovalo izdatnega odziva in je poslalo dva pooblaščenca, da osebno povprašata, kakšno stališče zavzemajo tovarniška vodstva napram poslani prošnji. Z največjim optimizmom sta se oba delegata podala na pot v trdni veri, da industrijska podjetja, ki rapidno širijo svoje obratovalnice, imajo še tudi nekaj smisla za kulturni podvig svojih nameščencev.

Toda vsa pričakovanja so se kmalu spremenila v bridko ironijo! Tujerodci, ki imajo v mariborski industriji svoj Eldorado, se šopirijo in smatrajo kot povsem avtonomni in ekspropriacijski element svoje nedotakljive kapitalistične kolonije! Po 25 Din ti milostno prinese vratar, ki kot Cerebertus v podzemlju čuva ogromne zaklade... Drobtinice, ki padajo z mize »gospodove«! Delavec je podpisal za zidavo svojega kulturnega društvenega doma 200 Din — in to vzlic mi-zerni plači —, njegov fabrikant, kateremu gara in zbira kapital, pa daruje — 25 Din!!

Sicer žalostno, a resnično dejstvo! Je pa tudi razveseljivo, ker kaže razredno zavest našega narodnega delavstva, na drugi strani pa kulturno dekadenco kapitalističnih veličin! To je rezultat »kulturne akcije« v Melju in v Mlinski ulici! Naravnost porazen pa je bil odziv — kakor smo že omenili, v Linhartovi ulici, v tovarni Zelenka & Co.!!

Mnogo je sicer v zadnjem času nabiralcev po Mariboru; prosijo podporo za vse mogoče potrebne in nepo-

trebne namene v imenu človekoljubnosti in dobrotelosti, v nemščini in slovenščini... Toda po načelih prave narodno usmerjene industrijske taktike v duhu Čeha Tomaža Baťe bi bilo, da imajo delavske ustanove pred-

nost pred vso ostalo humanitarnostjo! »Kar dam delavstvu, dam sebi in splošni gospodarski kulturi!« je rekel nekoč, ko so v Zlinu otvarjali nove komplekse delavskega mesta.

In pri nas? Neka izmed tovarnen izjavlja, da ne mara poznati nobenega slovenskega društva! Tako je telefonski ravnatelj S c h o n s k y, ko sta morala oba društvena delegata čakati pred tovarniškim zidom na odgovor.

»Dostop v tovarno imajo samo trgovci in drugi kupci!« (Čujte, narodni trgovci!!) To je edina parola v tovarni Zelenka & Co.! G. Schonsky je zagrozil vratarju, da bo takoj odpuščen, če pusti slovenske nabiralce v tovarno! Znano pa je, da je ista tovarna še nedavno naklonila nek drugo ustanovo vendarle neko podporo. Morda zaradi tega, ker tamkaj Slovenci še nimajo odločilnega vpliva?!

Bilo temu tako ali tako, kulturno društvo in vsa slovenska javnost je dobila z omenjenim dogodkom nov dokaz, da mariborska tekstilna industrija, zlasti pa tovarna Zelenka & Co., nima razumevanja za kulturne težnje delavstva! Do sedaj smo mislili, da je v kapitalističnih vrstah napovedana borba le nacionalizmu, sedaj pa imamo tudi dokaze, da hoče kapitalizem uničiti vsa kulturna stremjenja naših širših slojev, zlasti — proletarijata! — Zadevo bo treba obdržati v evidenci in bomo skušali dobiti še točnejše podatke o »darežljivosti« naših mariborskih tekstilnih tovarnen s posebnim ozirom na letne bilance, ne glede na knjigovodsko pripombo: »Salvo errore et omissione«.

Prepričani smo, da bomo mariborski javnosti z razkrinkanjem industrijske »dobrotelosti« storili posebno uslugo, ker se večkrat trdi, da »žrtvujejo tekstilne tvornice ogromne zneske v humanitarne namene!« — Bomo videli!

Beseda o naših pekih in krušnih cenah

Kadarkoli se menjajo krušne cene, se vsakokrat pojavi v naši javnosti mučna časopisna polemika med konsumentami in peki. Tako smo jo doživeli tudi v preteklih tednih. Ta je bila pa še posebno zanimiva in sicer zaradi tega, ker so v njo posegli tudi pekovski pomočniki, ter se postavili proti mojstrom in njihovim kalkulacijam. Že to dejstvo samo na sebi dovolj jasno pove, da hočejo imeti gg. mojstri za sebe prevelik dobiček in da od tega prekomernega dobička niso voljni odstopiti primernega dela tistim, ki ga prav za prav ustvarjajo, t. j. pomočnikom. Zato so šli pomočniki v javnost in s svojimi kalkulacijami dokazali, da imajo pekovski mojstri pri predelavi 100 kg moke 100.25 Din čistega prebitka. Sicer so ta prebitke gg. mojstri osporavali in prepustili sodbo javnosti. A naša javnost je verjela pomočnikom in ne mojstrom.

Sploh pa se opaža vsakokrat pri krušnih časopisnih polemikah dvoje zanimivih dejstev, ki ne delajo našim pekom posebne časti. Kadarkoli padajo cene moki, takrat jo imajo naši peki še za tedne in tedne na zalogi, seveda po prejšnjih visokih cenah. Zato se padec krušnih cen ne more izvesti s padcem cen moke, ampak šele po več tednih, ko staro zalogo uporabijo. Na vse zadnje bi to uvidel vsak navaden zemljan, ako bi bilo to tudi takrat, ko cene moki poskočijo. Čudno je namreč to, da kadarkoli se zvišajo cene moki, takrat pa našim pekom poide stara cenena zaloga že v par dneh in seveda je zvišanje krušnih cen takoj tu in sicer navadno v taki meri, da mora še celo oblast poseči vmes.

Letos se je namreč že mesece in mesece pisalo po časopisih, da je pričakovati obilne pšenične žetve. Naši peki pa menda ne čitajo časopisov ter niso o vsem tem ničesar vedeli. Zato so imeli še toliko stare zaloge

moke. Ali pa morda ne vedo, kedaj pšenica zori in pride, že novo blago v promet? Res čudno!

Pekovski mojstri so v zadnjem času dvakrat znižali krušne cene pri nas. Seveda vsakokrat nekaj tednov pozneje, nego v drugih večjih mestih, kjer so režije tudi za peke gotovo večje od naših. Tretjič jih je pa morala znižati še nadzorna oblast.

Tudi tržno nadzorstvo bi bilo lahko v letošnjem primeru postopalo nekoliko hitreje. Sicer bi bili v tem slučaju prišli ob zanimivo debato, ko so si skočili v lase mojstri in pomočniki, ampak konsument bi si bil prihranil marsikak dinar, ko ga je moral v tistih tednih plačati po nepotrebem za vsakdanji kruh. Od naših pekovskih mojstrov bi pač lahko pričakovali malo več socialnega čuta ne samo proti lastnim uslužbencem, ampak tudi napram konsumentom. Cene bi morale nastavljeni tako, da bi ne bilo potreba še oblasti posegati vmes. Saj imamo v teh časih vse polno ljudi, ki si niti kruha ne morejo privoščiti do sitega.

V našem mestu imamo še eno zanimivost: delavsko pekarno, ki je v rokah marksistov. Ta pekarna je menda edina njihova gospodarska ustanova, ki še prospava. Vse drugo je že po večini propadlo, ali pa že deloma čaka, da pojde isto pot. In ta pekarna, ki nosi značilen prižvek »delavska«, je hodila vedno in hodi tako tudi danes roko v roki z »buržujskimi« pekovskimi mojstri, vsaj, kar se tiče znižanja in zvišanja krušnih cen. In vendar bi bila ravno ona poklicana, da bi bila objektivni regulator krušnih cen. Pa ni bila, ker je gospodom marksistom več za dobiček nego za prazen delavčev želodec.

BRATJE! Ne pozabite, da kapitalist ne more biti nacionalist, ker mu je kapital več ko narod!

MLADI UTRIP

Mladika!

Teško je dandanes mladini. Mirnega srca lahko trdimo, da še ni bilo nikdar toliko različnih naziranj v naših vrstah, toliko neenako usmerjenih stremeljenj, kakor baš v naši dobi. »Mladika naroda«, tako je eden izmed naših prerokov simboliziral mladino. Lepa primerjava! Toda, če se ozremo v življenje, če malo ostreje otipljemo to primero, — bo stopil pred nas velik kontrast. Lepa je ta misel, a še lepša bi bila, če bi mladiki res tudi dali možnost rasti. Treba ji je pravih gnojenj, potrebna je primerna klima. Skratka: mladini, »mladiki naroda« je potrebno primerno okolje, v katerem bo rastla in dozorevala. Ako bi se naši vzgojitelji potrudili mladiko dobro pognojiti — dati nam mladim več realnih pojmov o življenju, dati nam svoboden razmah, potem bi res lahko govorili o »mladiki naroda«, ki bi bila vsem v ponos.

Bistvo zdrave mladine bi lahko ime novali svobodo. Žal, se ta na vse mo goče načine utesnjuje. Mlad človek je željan uspehov, borbe! Mladini se

semje vsaka beseda, odreka se ji so odločevanje v vprašanjih, ki se tičejo nje same in njene bodočnosti. Potem se pa čudite nad njeno neplodnostjo! Kaj bom pa napisal, ko sem že v naprej prepričan, da bo prišel neki gospod z brki in bo vsemogočno rekel, da temu ni tako, če — je tako!

Vem tudi, da bo neki gospod s smodko v ustih, z ostro začrtanimi potezami v obrazu, tako-le govoril svoji ženi: »... Saj pravim, sodobna mladina je predrzna...!« Vprašam dotičnega gospoda: Kaj je boljše? Podložnost, ki se navadno izrodi v hinavstvo, ali pa drznost in ambicioznost, ki vodi do samostojnosti in uspehov?! Je boljše ono mračno vzdušje, v katerem smo sedaj, kakor solnce, ki si ga želimo?

Mladina! Ne daj se motiti od različnih naziranj! Vsaka tvoja misel, sleherni tvoj nazor, mora biti res samo tvoj! Potem lahko računamo na boljšo bodočnost, na zdrave »mladike naroda«! Zapomni si: narava ne bo nikoli ogođjala sama sebe! To je v navadi le pri ljudeh!

NAŠ POKRET

Guštani

Čim bolj se bliža dan volitev v Delavsko zbornico, tem večje je zanje zanimanje. Prav tako veliko zanimanje pa je tudi za bližajoče se občinske volitve. Že sedaj nam delavcem, organiziranim v Narodno strokovno zvezi gotovi ljudje iz takozvanih »mednarodno mislečih« krogov prerokujejo, da bomo propadli. In še kako bomo propadli! Kar za sto glasov, trdijo tisti, ki so zelo prijazni in nam naklonjeni. Če pomislimo, da se Narodno strokovna zveza v Guštanju še nobenih volitev ni udeležila, raze letošnjih v sponladi, ko so se volili delavski obratni zaupniki in je dobila naša lista 93 glasov, mora vsak tepec spoznati, da bi mogli, pa če bi naše liste prihodnjic nikdo ne volil, izgubiti kvečjem 93 glasov.

Da pa zve širša javnost, kdo nam želi poraz, hočemo navesti nekaj resničnih podatkov. Vso politiko in socialno gibanje vodijo v Guštanju ofi cialno marksistični kolovodje ves čas od prevrata sem. Pobijali so sleherni narodno delavsko gibanje in zato vselej uživali naklonjenost raznih nemških delodajalcev. Ta naklonjenost pa se je in se izraža le napram nekaterim, ki so se znali s pomočjo hujškarij preriniti bližje h koritu, ostalo delavstvo pa od tega ni imelo prav nobene koristi. Ko pa se je položaj poslabšal do skrajnosti in sta grozila zastoj dela in brezposelnost, so se marksistični kolovodje vendar le zganili in zabevskali v svojem časopisju, da potolažijo svoje verne ovčice in da ne izgube vseh svojih volilcev. Toda, bilo je že prepozno.

Delodajalci so spoznali slabost internacionalcev, pokazali so delavstvu zobe in tisti, ki so na ves glas kričali, da se bore za pravice delavstva, so utihnil in se potuhnil. Sledil je za delavca udarec za udarcem. Delavec se

je pogrezal vedno globlje in vedno bolj si je moral stiskati pas okrog lačnega želodca. Toda prišlo je drugače. Rodil se je jugoslovanski narodno delavski pokret, ki je pričel borbo za pravice malega človeka, predvsem delavca in nameščenca, ki sta izročena na milost in nemilost požrešnemu kapitalizmu. Tudi program Narodne obrambe je dobil jasnejše konture in pravi: dovolj je izkoriščanja, vse za narod in domovino! Sedaj si gospoda seveda želite, da bi narodni socialisti propadli, kakor so propadli marksisti. Toda povemo vam, da mi ne moremo propasti! Bratje in tovariši delavci! Dobro si zapomnite, kdo želi propast našim organizacijam, našemu pokretu. Poslušajte in presodite, pa boste spoznali, da morejo voditi za vas uspešni boj le narodne delavske strokovne organizacije. Naj vas v vašem lastnem interesu ne moti, če je kdo pri gotovih gospodih ali »polgospodih« neprijatelj! Uverjeni bodite, da je to dobro znamenje. In če bomo takega pri gotovi gospodi neprijubljenega našega moža postavili za delavskega zastopnika pri volitvah v Delavsko zbornico, pomeni, da bo delavstvo dobro zastopal, ko bo šlo za njegove pravične zahteve. Že danes vas Narodno strokovna zveza poziva, da greste vsi neustrašeno v boj pri volitvah za Delavsko zbornico, ki jo moramo dobiti v svoje roke in iztrgati iz rok tistih, ki niso nikdar imeli pred seboj interesov delavstva, marveč so skrbeli samo za to, da se gotovi njihovi kolovodje vsedejo na stolčke in da se nasitijo iz polnega korita. Delavci in nameščenci, pomislite samo nekoliko nazaj in prepričali se boste, da so marksisti imeli za vas vse polno lepih gesel in fraz, dejanj pa nikoli. Na dan volitev vsi na volišče za našo stvar!

Sladki vrh

V tukajšnji tovarni lepenke je zaposlenih sedem predelavcev, od katerih so štirje tuji. Dva od teh hodita vsak dan iz Avstrije čez mejo k nam na delo. Nobeden izmed tujcev pa ne zna našega jezika, tako da so naši slovenski delavci prisiljeni radi tega na domači zemlji govoriti nemški. Kako dolgo še? Eden teh tujcev je pred kratkim nekoliko slovensko delavko tako trpinčil pri delu, da je končno omedlela. Zahtevamo od naše oblasti, da ne podaljša tem predelavcem dovoljenja za bivanje v naši državi! Oni predelavci pa, ki so sicer naši državljani in ne obvladajo in nečejo

govoriti našega jezika, naj se zamejnajo s takimi, ki bodo radi govorili slovensko. Gospodje, mera je polna! Slovenski delavec hoče in mora biti spoštovan in priznan v tovarnah na naših tleh! — Pred dnevi smo imeli izreden obisk. Naš zapuščeni Sladki vrh, ki je važna obmejna postojanka, je obiskal v spremstvu šentiljskega zdravnika dr. Bačarja, senator dr. Valentin Rožič. Odlični gost se je zanimal zlasti za razmere in socialni položaj našega delavstva. Želimo si česče takih obiskov, da se merodajni činitelji sami prepričajo, kako težko živimo in da so naše pritožbe o krivicah, ki se nam godé na meji, popolnoma na mestu in opravičene.

Poziv Maistrovim borcem?

Dne 13. avgusta je bil v Mariboru ustanovni občni zbor »Zveze Maistrovih borcev«. Odbor smatra za enkrat za svojo najvažnejšo nalogo, da izvrši organizacijo Maistrovih borcev in jo po možnosti zaključi do konca leta. Zato poziva, da se vsi oni, ki so pod poveljstvom generala Maistra, bodisi kot vojniki, bodisi kot člani narodnih straž, bodisi kot železničarji, poštarji, finančni stražniki in drugi na eksponiranih mestih sodelovali pri zasedbi in obrambi naše severne meje, čimprej osebno ali pismeno zglasijo pri tajništvu Zveze, oziroma pri poverjenikih. Nato se jim bodo poslale prijavnice, ki se naj izpolnijo in vrnejo.

Da bo vsakomur jasno, pod katerimi pogoji mu je omogočeno članstvo pri zvezi, objavljamo zadevno točko pravil:

»Redni član je lahko vsak državljan kraljevine Jugoslavije ali pripadnik kake druge prijateljske države, ki se je do vstevši 22. novembra 1918 javil v vojaško službo in se udeležil bojev za osvobodjenje Maribora in za odločitev naše severne meje pod poveljstvom generala Rudolfa Maistra.

Izredni člani so lahko tudi neborci, ki so do vstevši 22. novembra 1918 s svojim požrtvovalnim delom uspešno podpirali vojaško akcijo generala Maistra in borci, ki so po 22. novembru 1918 stopili

pod poveljstvo generala Maistra.« Odbor se bo pri sprejemanju članov strogo ravnal po pravilih, ker mu je do tega, da se nihče, kdor ni upravičen, ne vrine v društvo, ki utegne biti za vsakega člana velikega moralnega pomena.

Članstvo pri »Zvezi Maistrovih borcev« bodi vsakomur v ponos in v osebno zadoščenje, da se je v zgodovinsko važnem trenutku prostovoljno pridružil akciji, ki nam je začrtala in očevala našo severno mejo na bivšem Štajerskem! Zato, Maistrovi borci, vsi v organizacijo!

Po petnaistih letih

V poštno čekovnem prometu najdemo še po petnaistih letih našega osvobodjenja tako-le glasečo se poštno čekovno nakaznico: Številka 10.723, Math. Semlitsch Neffe, trgovec, Lj u t o m e r. Priobčujemo to brez komentarja.

NAJLEPŠA ČEDNOST JE ZVESTOBA DOMOVINI IN ČASTNI BESI!

Zahtevajte „BORBO“ v vsakem javnem lokal!

MESTNO NAČELSTVO V MARIBORU.

Št. 10.950/1843/33 in
12.282/2122/33.

Maribor, dne 1. septembra 1933.

Razglas o licitaciji.

Mestno načelstvo mariborsko razpisuje za popravilo carinskih skladišč v Mariboru

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo

ter za dobavo in montažo dvigala in črpalke za carinsko pošto v Mariboru

II. javno pismeno ponudbeno licitacijo,

obe na dan 21. septembra 1933 ob 11. uri

v sobi št. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravni stroškov dobivajo med uradnimi urami istotam, soba št. 3.

Ponudbe se naj glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsote uradnega proračuna, ki znaša:

1. za popravilo carinskih skladišč Din 60.570,02
2. za dobavo in montažo dvigala Din 87.000,—
3. za dobavo in montažo črpalke Din 5.500,—

Za vsako izmed dobav je predložiti posebno ponudbo v posebni kuverti.

Ponudbe je kolekovati po § 9 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. III. 1932, Službene Novine br. 70/XXIX z dne 26. III. 1932.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih Novinah« in na razglasni deski mestnega načelstva mariborskega.

Mestno načelstvo mariborsko.

Kreditna zadruga uslužbencev drž. železnic v Mariboru

Frankopanova ulica 34

daje posojila po 8%

sprejema vloge in obrestuje nevezane po 4% vezane pa po 5½%

Vse vloge izplačuje promptno

Železničarji, poslužujte se samo Vaše Kreditne zadruge